

KENT KONSEYLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Kent konseylerinin tüzel kişiliği yoktur. Bu nedenle, resmi yazışmalarda veya isim tabelalarında T.C. kısaltması kullanmaları, bu kapsamda ilişkilerini ve taleplerini belediye kanalıyla yapmaları gerekir.

Mustafa DÖNMEZ
Mahalli İd. Gn. Md. Şube Md.

1. GENEL OLARAK

Belediyelerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesinde kamu kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliğinin desteklenmesi çok önemlidir. Bu bağlamda katılımcılığın geliştirilmesi, yerel kalkınmaya ilişkin paydaşlar arasında ortaklık kültürünün oluşturularak bir sinerji yaratılması büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda sinerji yaratacağı düşünülen oluşumlardan biri de, kent konseyleridir.

Kent konseylerine ilişkin yasal düzenlemeler, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda, ayrıca bu Yasa'ya dayanarak çıkarılan "**Kent Konseyi Yönetmeliği**"nde ayrıntılı olarak yer almıştır.

Kent konseyleri, ilk oluşumundan bu yana ortaya koyduğu başarılı performanslarından sonra kendini kabul ettir-

miş, hemşehri hukukunun gelişimi ekseninde yol alan demokratik yönetim mekanizması olarak yerini almıştır.

2. KENT KONSEYİNİN OLUŞUMU VE NİTELİĞİ

2.1. Kent Konseyinin Niteliği

Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saygınlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmek üzere kent konseyleri oluşturulmuştur.

Kent konseylerinin tüzel kişiliği yoktur. Bu nedenle, resmi yazışmalarda veya isim tabelalarında T.C. kısaltması kullanmaları, bu kapsamda ilişkilerini ve taleplerini belediye kanalıyla yapmaları gerekir.

2.2. Kent Konseyinin Oluşumu

Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen üç ay içinde oluşturulur. Kent konseyleri;

- Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,
- Belediye başkanı veya temsilcisi,
- Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,
- Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,
- Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,
- Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,
- Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinden,
- Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinden¹, oluşmaktadır.

1 "Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi" ibaresiyle doğal üyeler kastedilmektedir. **Kent Konseyinin doğal üyeleri**, usulüne göre seçimleri yapılan ve oluşturulan kent konseyi meclis başkanları, kent konseyi çalışma grubu temsilcileri ve kent konseyi yürütme kurulu üyeleri genel kurulun doğal üyeleri olup, seçme ve seçilme haklarına sahiptirler.

Kent konseylerinin oluşumuna bakıldığında; belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, varsa üniversiteler, ilgili sivil toplum örgütleri, siyasî partiler, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan demokratik yönetim mekanizması olduğu gözden kaçmamaktadır.

Kent konseyi üyelerinin aynı zamanda belediye meclis üyesi olması da mümkündür. Üyeler belirli görev ve sıfatlarla kent konseyi genel kurul üyesi olurlar. Bu sıfat ve görevlerini kaybeden üyelerin kent konseyi üyelikleri de kendiliğinden sona erer.

2.3. Kent Konseyinin Niteliği ve Toplantıları

Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde oluşturulur. Bu oluşumu müteakip, kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır.

Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından **en az üç kişiden oluşan divan kurulumu** seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi başkanı ve kent konseyi yürütme kurulu seçilir.

Mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen üç ay içinde oluşturularak göreve başlayan kent konseyleri, belediyelerden bağımsız olarak kendi organlarının kararları doğrultusunda çalışıp iş ve işlemlerini yürütür. Görev süresi bir sonraki mahalli idare seçimlerinden sonra yeni kent konseyinin oluşturulmasıyla sona erer.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilecektir.

2.4. Kent Konseyinin Görevleri

Kent konseylerinin görevleri;

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımıcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini artırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,

- Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

3. ORGANLARI

Kent konseyleri aşağıdaki organlardan oluşur:

- Genel Kurul
- Yürütme Kurulu
- Meclisler ve çalışma grupları
- Kent konseyi başkanı

3.1. Genel Kurul

Kent konseylerinin genel kurulu, kent konseyinin en yetkili organı olup Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 8 inci maddesinde sayılan üyeler ile kent konseyi doğal üyelerinden oluşur. **Kent konseyinin doğal üyeleri**, usulüne göre seçimleri yapılan ve oluşturulan Kent Konseyi Meclis Başkanları, Kent Konseyi Çalışma Grubu Temsilcileri ve Kent Konseyi Yürütme Kurulu Üyeleri genel kurulun doğal üyeleri olup, seçme ve seçilme haklarına sahiptirler.

Kent konseyi genel kurulu, daha önce belirttiğimiz üzere, **ilk toplantısını** yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Be-

lediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer.

Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi **yürütme kurulu** ve kent konseyi **başkanı** seçilir.

Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, Kent Konseyi Yönetmeliği hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergeleri ile belirler.

Kent konseyleri genel kurulunun ilk toplantısından sonraki toplantıları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda yapılır. Genel kurul, her yıl **ocak** ve **eylül** aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.

Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder.

Genel kurul, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamada eşitlik çıkması durumunda, başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

3.2. Yürütme Kurulu

Kent konseylerinin yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.

Kent konseyi yürütme kurulunun görev süreleri ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

3.3. Kent Konseyi Başkanı

Kent konseyi başkanı, genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere **ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç** yıldır.

Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur. Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşiminde tamamlanır.

Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.

Kent konseyi başkanı ve yürütme kurulunun görev süreleri **ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır**. İki yıl süreyle görev yapmak üzere seçilen kent konseyi başkanının istifa etmesi durumunda, kalan süreyi tamamlamak üzere genel kurul tarafından başkan seçilmesi gerekir.

Genel kurul üyesi olmayan birinin, kent konseyi başkanı seçilmesi mümkün olmayıp, genel kurulun kendi üyeleri arasında seçilmesi gerekir.

4. MECLİSLER VE ÇALIŞMA GRUPLARI

Meclisler ve çalışma grupları; kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve

Kent konseyi başkanı, genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları ifade etmektedir.

Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma grupları oluşturabilir. Bu kapsamda kent konseyleri bünyesinde kadın, gençlik ve çocuk meclisleri ile çalışma grupları oluşturulabilir.

Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

Meclislerde ve çalışma gruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.

5. TOPLANTI VE GÖRÜŞME USULÜ

5.1.Toplantı ve Görüşme Usulü

Kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde, başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Genel kurul, yürütme kurulu başkan tarafından doğrudan veya 8 inci maddede öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin (1/3) teklifi üzerine olağan üstü toplantıya çağırılabilir.

5.2. Görüşlerin İlanı

Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

6. GENEL SEKRETERLİK

Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanınca önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir.

Kent konseyi genel sekreteri, yönetmelikte belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.

Kent konseyi genel sekreterine belediye bütçesinden ücret ya da maaş benzeri bir ödeme yapılması mümkün değildir.

Kent konseyleri sekretarya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

Sekretarya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur.

Belediyeler, sekretarya hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli imkan ve kolaylıkları sağlar. Bu amaçla, kendi binalarından kent konseyi kullanımına yer verebileceği gibi, özel bir kiralama da yapabilir.

7. KENT KONSEYİNİN MALİ YAPISI

Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlama görevi belediyelere verilmiştir.

Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve

destek sağlar. Bu çerçevede, nakdi yardım belediye bütçesinin 05 Cari Transfer kodundan yapılabilir. Kent konseylerinin muhasebe birimi, belge düzeni ve kayıt usulü bulunmadığından, nakdi yardım yapılması pek önerilmemektedir. Bu nedenle, kent konseylerinin harcama yerlerini ve miktarlarını belirlemek ve buna ilişkin kayıtları tutmak üzere harcama esas ve usullerini belirleyen bir yönergenin çıkarılması uygun olur.

8. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Kent konseyleri, 5393 sayılı Kanunun 76 ncı maddesine dayanılarak belediyelerde, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmek üzere kurulmuş oluşumlardır.

Konsey, yasada gösterilen kamu kurum ve kuruluşları, ilgili sivil toplum örgütleri ve diğer ilgililerin katılımıyla oluşmakta ve belediyelere kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlama görevi verilmiştir.

Kent konseyine önem kazandıran konulardan biri de, konseyde oluşturulan görüşlerin, belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirileceğidir.

Kent konseylerinin daha da geliştirilerek, belde halkının sorunlarını yapıcı ve yol gösterici bir biçimde belediye meclisinin gündemine taşınması ve bu idarelerin karar alma süreçlerine demokratik katkıda bulunması büyük önem taşımaktadır.